

Συνέδριο προς τιμήν του J.D. Muhly

Ο διακεκριμένος ιστορικός και αρχαιολόγος καθηγητής James Muhly έχει αφιερώσει περισσότερα από 50 χρόνια στη μελέτη της ιστορίας και της τεχνολογίας των αρχαίων μετάλλων, με έμφαση σε ζητήματα αρχαιομεταλλουργίας της Ανατολικής Μεσογείου. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συνεισφορά του στη διακρίβωση του ξεχωριστού ρόλου που έπαιξαν τα μέταλλα στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της Χαλκοκρατίας και των Ιστορικών Χρόνων. Το Πανεπιστήμιο της Κύπρου, σε αναγνώριση της προσφοράς του, αποφάσισε να τον ανακηρύξει επίτιμο διδάκτορά του, στις 9 Οκτωβρίου 2009. Μέρος των εκδηλώσεων προς τιμήν του J. Muhly θα αποτελέσει και η διοργάνωση ενός διεθνούς συνεδρίου αρχαιομεταλλουργίας, στις μέρες που θα ακολουθήσουν την τιμητική συνεδρίαση. Το συνέδριο πραγματοποιείται ύστερα από πρόταση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου (στη Λευκωσία), με τίτλο «Eastern Mediterranean Metallurgy and Metalwork in the Second Millennium BC» και κύριους διοργανωτές την αναπληρώτρια καθηγήτρια Λίνα Κασσιανίδου και τον επίκουρο καθηγητή Γ. Παπασάββα. Η 2η χιλιετία π.Χ. υπήρξε καθοριστική τόσο για την ανάπτυξη της Κύπρου ως κύριου παραγωγού χαλκού στην Ανατολική Μεσόγειο, όσο και για τις σημαντικές αλλαγές που έγιναν στην τεχνολογία κατά τη μετάβαση από τη Μέση στην Ύστερη Εποχή του Χαλκού στο νησί. Παράλληλα, σημαντικές τεχνολογικές αλλαγές και άλλες εξελίξεις σημειώθηκαν στον γεωγραφικό και πολιτιστικό περίγυρο της Κύπρου κατά τη διάρκεια της ίδιας χιλιετίας. Τέτοια ζητήματα πρόκειται να εξετασθούν στο συνέδριο, από τους 30, περίπου, προσκεκλημένους

ομιλητές, που θα παρουσιάσουν πρωτότυπες εργασίες, αναφερόμενες τόσο στην Κύπρο όσο και στις γύρω περιοχές. Για τα ζητήματα αρχαιομεταλλουργίας του Αιγαίου γίνεται, αντάξια με τη σημασία τους, παρουσίαση, τόσο από Έλληνες όσο και από ξένους ερευνητές. Το πρόγραμμα του συνεδρίου αλλά και οι περιλήψεις των ανακοινώσεων είναι προσβάσιμα στο διαδίκτυο μέσω της ιστοσελίδας: www.ucy.ac.cy/data/archreun/Conferences/EasternMediterraneanMetallurgy/Eastern_Mediterranean%20Metallurgy_and_Metalwork.pdf.

Οι διοργανωτές, σε ανακίνωσή τους, πληροφορούν τους ενδιαφερόμενους ότι η παρακολούθηση και η συμμετοχή στο συνέδριο θα είναι δυνατή χωρίς κόστος εγγραφής και ότι όλες οι εργασίες θα δημοσιευθούν σε ειδικό τόμο. Προς τιμήν, επίσης, του J. Muhly, ο εκδοτικός οίκος INSTAP Academic Press προετοιμάζει ειδικό τόμο με τίτλο *Metallurgy: Understanding How, Learning Why*, με επιμελητές έκδοσης τους P.P. Betancourt και S.C. Ferrence, που θα κυκλοφορήσει σε λίγους μήνες, με σημαντικά σχετικά άρθρα για τον αιγαιακό χώρο και την ευρύτερη Ανατολική Μεσόγειο.

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα «Θαλής»

Το Υπουργείο Παιδείας απηύθυνε (στις 24.7.2009) ανοικτή πρόσκληση προς τα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ και τα ερευνητικά ιδρύματα της χώρας για υποβολή προτάσεων στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Εκπαίδευση και διά Βίου Μάθηση», με σκοπό τη χρηματοδότηση βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας, εκτεινόμενης στο σύνολο, σχεδόν, των γνωστικών πεδίων και των επιστημών. Το εμπόρευμα πρόγραμμα φέρει την κωδική ονομασία «Θαλής» και μέσω αυτού υποστηρίζεται η συνεργασία μεταξύ διαφορετικών

επιστημονικών ομάδων, ενισχύεται η προσέλκυση ερευνητών υψηλού επιπέδου από το εξωτερικό και προάγεται η καινοτομία και η αριστεία. Προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν 200, περίπου, ολοκληρωμένες προτάσεις, με προϋπολογισμό έως 600.000 € η καθεμία και χρονική διάρκεια εκτέλεσης των έργων 3-5 έτη. Ιδιαίτερα ευνοϊκό χαρακτηριστικό της προκήρυξης είναι ότι δεν απαιτείται η σύμπραξη κάποιου ιδιωτικού φορέα που να συμμετέχει στις δαπάνες των έργων, δηλαδή η χρηματοδότηση θα είναι εξ ολοκλήρου κοινοτική και δημόσια. Επίσης, ευνοϊκός όρος είναι ότι προβλέπονται κονδύλια για μισθούς νέων επιστημόνων (κατόχων διδακτορικού διπλώματος, υποψηφίων διδασκόντων κ.ά.) για όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Θα είναι δυνατό, επομένως, με βάση την προκήρυξη, να απασχοληθούν σε ερευνητικά έργα μερικές εκατοντάδες νέοι επιστήμονες, εφόσον αποτελέσουν το προσωπικό εγκριμένων προτάσεων για ένα σοβαρό χρονικό διάστημα. Τα κονδύλια προβλέπεται να εκπορευούνται αποκλειστικά από το Υπουργείο Παιδείας και οι επιστημονικοί υπεύθυνοι των συνεργαζόμενων ομάδων μπορεί να είναι μόνο πανεπιστημιακοί καθηγητές (ΑΕΙ και ΤΕΙ) διαφόρων βαθμίδων. Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων έχει τεθεί η 30η Νοεμβρίου 2009, ωστόσο η σύνθεση των ομάδων, η πρωτοτυπία που απαιτείται και η αριστεία που επιδιώκεται, προϋποθέτουν χρονοβόρα και σοβαρή προσπάθεια κατά τη συγγραφή των προτάσεων. Ας ευχηθούμε να μη χαθεί αυτή η σημαντική ευκαιρία χρηματοδότησης της έρευνας για παραγωγή νέας γνώσης.

Επισημαίνεται ότι η θεματική περιοχή «Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Επιστήμες Εκπαίδευσης, Επιστήμες Πολιτισμού, Εικαστικές Επιστήμες-Καλές Τέχνες» συμ-

μετέχει με ποσοστό 9% στις προτάσεις για χρηματοδότηση και η κατανομή ποσοστών για άλλες επιστήμες δείχνει να είναι ισόροπη. Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα: www.edulll.gr.

Έκπτωση συνδρομής στο περιοδικό AASC

Το νέο αρχαιομετρικό περιοδικό (διεθνούς κυκλοφορίας) του Springer Verlag με τίτλο *Archaeological and Anthropological Sciences (AASC)* ξεκίνησε να εκδίδεται και να κυκλοφορεί σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή από τον Μάρτιο του 2009. Για το πρώτο 12μηνο κυκλοφορίας του το περιοδικό διατίθεται δωρεάν σε ηλεκτρονική μορφή μέσω του δικτυακού τόπου www.springerlink.com/content/121127?p=056f085994f64a5aa0df004a7c0901af&pi=139. Η Ελληνική Αρχαιομετρική Εταιρεία (ΕΑΕ), ύστερα από πρόταση του γερμανικού εκδοτικού οίκου Springer, συνδέθηκε εξ αρχής με το νέο περιοδικό και ήδη προβάλλεται στην έντυπη έκδοσή του. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ βρίσκεται σε συνεννοήσεις με το περιοδικό, προκειμένου με τη μέλη της νατύχουν έκπτωσης ως συνδρομητές, και επιπρόσθετα η ΕΑΕ να καταχωρηθεί ως «Founding Society» στις επόμενες εκδόσεις του περιοδικού, με δικαίωμα προβολής των δραστηριοτήτων της στον διεθνή χώρο. Περισσότερες πληροφορίες και διαδικαστικές λεπτομέρειες για έκπτωση συνδρομητών παρέχονται από τον συντάκτη της στήλης των «Αρχαιομετρικών Νέων» στο τηλ. 210-6503392, σε εργάσιμες ημέρες και ώρες.

Το Πληροφοριακό Δελτίο της Ελληνικής Αρχαιομετρικής Εταιρείας (ΕΑΕ)

Ο Δρ Γιώργος Φακορέλλης, χημικός με εξειδίκευση στη φωτοαύγεια και τη χρονολόγηση με C-14, μέλος του ΔΣ της ΕΑΕ,

ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

συνεχίζει σχεδόν επί δέκα χρόνια την ανιδιοτελή προσφορά του προς τα μέλη και τους φίλους της ΕΑΕ, μέσω του «Πληροφοριακού Δελτίου της ΕΑΕ». Το δελτίο κυκλοφορεί, σε ηλεκτρονική μορφή, ανελλιπώς κάθε μήνα, και παρέχει έγκυρη αρχαιομετρική (αλλά πολλές φορές και αρχαιολογική) ενημέρωση σε περίπου 1.000 αποδέκτες, με ειδήσεις, συνέδρια, θέσεις εργασίας, υποτροφίες, ανακοινώσεις, νέες εκδόσεις, περιεχόμενα από ενδιαφέροντες δικτυακούς τόπους, ηλεκτρονικές διευθύνσεις και πολλά άλλα. Η στήλη των «Αρχαιομετρικών Νέων» τροφοδοτείται τακτικά με πληροφορίες από το «Δελτίο». Η ενημέρωση γίνεται χωρίς κόστος εγγραφής, αρκεί ο ενδιαφερόμενος να διαθέτει ηλεκτρονική διεύθυνση και να ζητήσει την καταχώρησή του ως αποδέκτης του δελτίου στο e-mail: yfacorellis@teiath.gr.

Το Θερινό Σχολείο του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία το Θερινό Σχολείο 2009, που διοργάνωσε το ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», από 6 έως 17 Ιουλίου 2009. Το Θερινό Σχολείο αποτελεί ήδη επιτυχημένο θεσμό και διοργανώνεται κάθε καλοκαίρι. Έχει τύχει ευρείας αποδοχής από τη φοιτητική και σπουδαστική κοινότητα και αποτελεί μία από τις βασικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες που πλαισιώνουν τον κύριο κορμό των ερευνών του Κέντρου. Οι αιτήσεις συμμετοχής για το Θερινό Σχολείο 2009 ξεπέρασαν τις 500, αλλά, λόγω χώρου, μόνο 250 ενδιαφερόμενοι μπόρεσαν να το παρακολουθήσουν. Κατά τη διάρκεια των εργασιών του πραγματοποιήθηκε σημαντικός αριθμός διαλέξεων σε όλες τις θεματικές περιοχές που δραστηριοποιείται ερευνητικά το ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» και οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τις σύγχρονες εξελίξεις σε θέματα έρευνας και τεχνολογίας. Στις διαλέξεις συμμετείχαν διακεκριμένοι επιστήμονες από ερευνητικά κέντρα ή πανεπιστήμια της Ελλάδας ή του εξωτερικού και από την επιστημονική κοινότητα του ΕΚΕΦΕ «Δη-

μόκριτος». Λόγω των αρχαιομετρικών ερευνών που πραγματοποιούνται στο ΕΚΕΦΕ επί πολλά χρόνια, η ενότητα «Πολιτιστική Κληρονομιά» αποτελεί, συνήθως, ξεχωριστή ομάδα διαλέξεων και απευθύνεται σε ευρύ κύκλο ενδιαφερόμενων νέων επιστημόνων και φοιτητών, τόσο των θετικών όσο και των θεωρητικών επιστημών. Αξίζει να επισημανθεί ότι αρκετοί ειδικοί στο χώρο της Αρχαιομετρίας που στελεχώνουν σήμερα διάφορα ελληνικά και ξένα επιστημονικά ιδρύματα, ξεκίνησαν την πρώτη επαφή τους με τα αρχαιομετρικά ζητήματα μέσω του Θερινού Σχολείου του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος». Οι τίτλοι και οι περιλήψεις των διαλέξεων είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα:

<http://edu.demokritos.gr/ge/index.php/el/announcements/-20009/235---2009>.

Το Δ΄ Διεθνές Σιφναϊκό Συμπόσιο

Έχοντας δημιουργήσει παράδοση, με τρία επιτυχημένα συνέδρια για τη Σίφνο (με έκδοση Πρακτικών σε αρκετούς τόμους) στο παρελθόν, ο Σύνδεσμος Σιφναϊκών Μελετών, με τη συνεργασία του Δήμου Σίφνου διοργανώνουν το τέταρτο συμπόσιο (25-26 Ιουνίου 2010). Οι ευρύτερες ενότητες είναι α) Αρχαίοι Χρόνοι, β) Βυζάντιο, γ) Λατινοκρατία – Οθωμανική Περίοδος – Νεότεροι Χρόνοι και δ) Αρχιτεκτονική. Σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο, ωστόσο, μεταξύ των αντικειμένων που θεωρούνται ιδιαίτερου ενδιαφέροντος έχει περιληφθεί και η «Αρχαία Μεταλλουργία της Σίφνου». Η Οργανωτική Επιτροπή, με επικεφαλής τον κ. Τζ. Ζερβουδάκη, έχει ήδη εξασφαλίσει τη δυνατότητα της παρακολούθησης του συνεδρίου από όλους τους ενδιαφερόμενους χωρίς κόστος εγγραφής, καθώς και την κάλυψη των εξόδων μετακίνησης και διαμονής στο νησί (για δύο ημέρες) για τους συνέδρους που θα παρουσιάσουν ανακοινώσεις. Πληροφορίες: Δ΄ Διεθνές Σιφναϊκό Συμπόσιο, Σύνδεσμος Σιφναϊκών Μελετών, οδός Β. Τσιτσάνη 6, Τ.Κ. 16675, Γλυφάδα, τηλ. 210-8940662, fax: 210-8980287.

Archaeometry 2010

Κάθε δύο χρόνια διοργανώνεται (εναλλάξ στην Ευρώπη και στην Αμερική) το Διεθνές Συμπόσιο Αρχαιομετρίας, το οποίο αποτελεί πόλο έλξης ειδικών στην Αρχαιομετρία αλλά και αρχαιολόγων από όλο τον κόσμο, με συμμετοχή αρκετών εκατοντάδων συνέδρων. Το επόμενο Συμπόσιο Αρχαιομετρίας (38ο) θα γίνει στην πόλη Tampra της Φλόριντα των ΗΠΑ από το University of South Florida (10-14 Μαΐου 2010) με πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής τον καθηγητή Robert H. Tykot, γνωστό και στην Ελλάδα από τις μελέτες του για θέματα προέλευσης οψιανών. Οι θεματικές ενότητες, σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο, θα είναι οι εξής: Field Archaeology, Dating, Human-Environment Interactions, Technology and Provenance, Integrated site studies και ειδικό θέμα: Isotopic Analysis of Human Skeletal Remains.

Το κόστος εγγραφής στο Συμπόσιο είναι \$300 USA ή \$375 USA μετά τις 15 Μαρτίου 2010. Ως προθεσμία υποβολής των περιλήψεων εργασιών προς παρουσίαση έχει τεθεί η 1 Δεκεμβρίου 2009. Ελπίζεται ότι η ελληνική συμμετοχή θα είναι πολυπρόσωπη και σημαντική, όπως έχει παρατηρηθεί και σε προηγούμενα συνέδρια αυτής της σειράς. Πληροφορίες-εγγραφές: ISA201@usf.edu.

Νέες Εκδόσεις

Forces of Transformation: The End of the Bronze Age in the Mediterranean

επιμ. C. Bachhuber και R. Gareth Roberts
Oxbow Books, 2008

Το βιβλίο περιέχει επιλεγμένα άρθρα από ανακοινώσεις που παρουσιάστηκαν σε διεθνές συμπόσιο με το ίδιο θέμα, που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, το 2006. Το ζήτημα της μετάβασης από τη Χαλκοκρατία στην Εποχή του Σιδήρου, ιδιαίτερα στην περιοχή της Μεσογείου, απασχολεί επί πολλές δεκαετίες τους επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων, πρωταρχικά βέβαια τους αρχαιολό-

γους. Ο λόγος έγκειται κυρίως στο γεγονός ότι τέτοιες μεγάλες αλλαγές είναι πολυπαραμετρικές και μπορεί να οφείλονται σε πολλά αίτια (π.χ. κλιματικά, γεωλογικά, μεταναστεύσεις πληθυσμών, κοινωνικά κ.λπ.), τα οποία μπορεί να εξελίσσονται παράλληλα. Σε δύο τουλάχιστον άρθρα γίνεται λόγος για τις κλιματικές αλλαγές του Ολοκαίνου με έμφαση στην υπό μελέτη εποχή. Τα περισσότερα, ωστόσο, άρθρα αναφέρονται σε περιοχές με ιδιαίτερο ενδιαφέρον (π.χ. Τροία, θέσεις του Αιγαίου, Συρία-Λίβανος, Σικελία κ.ά.) ή σε ταφικά ευρήματα, και μέσω αυτών γίνεται προσπάθεια κατανόησης της σημαντικής αυτής μετάβασης. Πληροφορίες-παραγγελίες: <http://www.oxbowbooks.com>.

The Cave of the Cyclops: Mesolithic and Neolithic Networks in the Northern Aegean, Greece

τόμ. 1: Intra-Site Analysis, Local Industries, and Regional Site Distribution

επιμ. Αδαμάντιος Σάμψων
INSTAP Academic Press, 2008
Πρόκειται για τον πρώτο από τους δύο συνολικά τόμους όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα και οι αξιολογήσεις της σημαντικής ανασκαφής στο σπήλαιο «Κύκλωπα». Η ανασκαφή πραγματοποιήθηκε τα τελευταία χρόνια υπό τη διεύθυνση του καθηγητή Αδ. Σάμψων, και η ποικιλία των ευρημάτων μελετήθηκε με τρόπο διεπιστημονικό. Στο βιβλίο περιέχονται 11 κεφάλαια που πραγματεύονται κυρίως τη στρωματογραφία, την κεραμική, τις λιθοτεχνίες, το οστεολογικό υλικό, τα ανθρωπολογικά κατάλοιπα και την επιφανειακή έρευνα στα λοιπά, ακατοίκητα, σήμερα, νησιά των βόρειων Σποράδων, υπογραφήμενα είτε από τον κύριο ανασκαφέα είτε από τους λοιπούς μελετητές των ευρημάτων. Την κριτική παρουσίαση του βιβλίου, με αναφορά και σε μερικές υστερήσεις που παρατηρούνται σ' αυτό, έκανε η Seth Button από το Πανεπιστήμιο του Michigan. Πληροφορίες-παραγγελίες: <http://bmcr.brynmawr.edu/2009/2009-08-21.html>.